І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 56. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 24-го БЕРЕЗНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, MARCH 24, 1959 No. 56 РІК LXVI.

УРЯД ПРОЄКТУЄ ПОШИРИТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОТИ БЕЗРОБІТТЯ НА 3,200,000 ЗАТРУДНЕНИХ

Вашингтон. — Уряд плянує внести до Конґресу законопроєкт про поширення забезпечення проти безробіття на 3,200,000 затруднених, але відмовляється встановити фефедеральний мінімум допомоги для безробітних однаковий для всіх стейтів. Федеральний уряд стоїть на становищі, що висота допомоги безробітним і час її тривання — це справа окремих стейтів, і стейти можуть її вирішити в своїх леґіслятурах, хоч секретар праці бореться за те, щоб уряд змінив це своє становище. В понеділок 23-го березня президент Айзенгавер конферувати має з 9-членним виконним комітетом Конференції Губернаторів в справі продовження допомоги безробітним. Уряд вже давніше заявляв, що бажав би поширити допомогу безробітним, з якої тепер користати може тільки трохи більше як 40 мільйонів з усіх 67 мільйонів затруднених. Згідно з теперішнім федеральним законом є забезпечені проти безробіття ті робітники, які працюють в підприємствах, що мають принаймні 4 робітні сили, хіба що ті підприємства є звільнені від оподаткування (безприбуткові інституції, домашні робітниці, місцеві стейтові і урядові працівники та фармерські робітники). Уряд проєктує поширити забезпечення проти безробіття на всі ті підприємства, які затруднюють одного або більше робітників, а також і на неприбуткові інституції. Це дало б 3,200,000 робітників, які мали б право діставати допомогу з фондів безробіття. Уряд рекомендує стейтовим леґіслятурам зайнятися реченцем тривання допомоги безробітним і її висотою. Висота допомоги безробітним є різна в окремих стейтах. В деяких стейтах вона виносить тільки 28 долярів тижнево, а в інших 40 або навіть і 45 долярів. В одних стейтах допомогу виплачують тільки 18 або 20 тижнів, а в інших 26 або і 30 тижнів. Губернатори в своїх нарадах із Президентом займуть становище до урядового проєкту. Але в цій справі заходить така трудність, що деякі стейтові леґіслятури вже закінчили свої наради цього року, і губернатори мусіли б скликати надзвичайні сесії для ухвалення зміни допомоги безробітним. Департамент праці дістав повідомлення про те, що деякі стейтові леґіслятури вже нараджуються над продовженням реченця допомоги безробітним та збільшенням її висоти.

Король Йорданії Гуссейн прибув до ЗДА

Вашингтон. — В неділю 22 ц. м. 23-річний король Йорданії Гуссейн прилетів літаком з Гаваїв до Сан Франсіско і в понеділок 23 ц. м. його очікували у Вашингтоні. Йорданський прем'єр Самір ель-Ріфай перебуває у Вашингтоні вже кілька днів і він приготовив уже ґрунт для нарад, що будуть вестись з участю короля. Річ іде головно про таку дальшу матеріяльну підтримку для Йорданії, яка запевнила б державне існування тієї країни, яка ніколи не була господарсько самовистачальна. Англія вирівнювала щорічний дефіцит бюджету Йорданії до 1957 року, коли-то Йорданія, під натиском націоналістичної арабської течії, зірвала договір тісного союзу з Англією. Все ж, Англія помогла своєю минулорічною збройною інтервенцією врятувати загрожений престіл короля Гуссейна. ЗДА дали в минулому році Йорданії 28,000,000 долярів на цілі бюджету, 6,000,000 долярів за нафтові продукти і нез'ясовану ближче суму на суто-військові цілі. Йорданія старається за отримування від ЗДА щорічно по 50 мільйонів. Король Гуссейн виїде з Вашинґтону для подорожі по Америці, а закінчить свої відвідини в ЗДА 14 квітня ц. р. В міжчасі в самій Йорданії — за останніми вістками — знову переведено арештування серед старшин, пропаґуючих підпорядкування Йорданії З'єдиненій Арабській Республіці. Молодий король Гуссейн здобув собі в міжнародному світі признання за свою рішучість в протиставленні однаково панарабським амбіціям президента Нассера, як і натискові і погрозам збоку Совєтів.

Примхи цьогорічної весни

Ню Йорк. — Весна цього року почалася в нас в суботу 21-го березня в 3:55 годині вранці. Найвища температура була того дня понад 60, але пополудні охолодилося і почав падати дощ із сильним буревієм ввечорі. Це було великою несподіванкою для мешканців Ню Йорку, бо в п'ятницю термометер показував 67,8, і люди вийшли на вулиці і до парків у літніх одягах і сукнях. В південно-західних стейтах вілли торнада і гураґани, а в Тексасі нападало на 3 стопи снігу. В Колорадо термометер спав на 22 ступні нижче зера, а на Алясці коло Фербенксу — 31. Зате в Маямі на Флориді було понад 80 ступенів, і падав дощ. В другому дні весни в Ню Йорку похолодніло, і термометер показував лиш двадцять кілька ступенів, а холодний вітер нагадував людям, що це ще таки добра зима, хоч календар показував 22 березня. Низька, морозна температура була і 23 березня.

В АМЕРИЦІ

● **Прихід весни** ствердили ластівки, які цього року в день св. Йосифа, 19-го березня, масово прилетіли до Місії Сан Хуана Капістрано в Каліфорнії. Юрба людей чекала, щоб на власні очі пересвідчитись, чи ластівки дотримають реченця. Тед Гаджес, який 25 років спостерігавприліт птахів, ствердив, що цього року було їх більше, як у попередніх роках.

● **58-річна Клара Деніел** в Нюарку сказала 24-річному синові Лі, що відбув свій реченець у тюрмі за спробу пограбувати касу в крамниці: „Чей же ти не застрелиш тепер своєї матері?". Це були її останні слова: злочинець вихопив револьвер і поклав трупом свою матір та поранив свою сестру.

● У провінції Меделлін в Колюмбії, переховується в джунґлях група бандитів, які вже вбили 13 осіб. Вони нападають на людей на шляхах, вдираються в готелі і вбивають свої жертви. Кільканадцять викрадених жінок тримають вони в джунґлях. Ця одчайдушна банда почала діяти кілька днів тому.

● **В Ню Йорку** заарештовано 38 школярів із Квінсу, які зчинили авантюру в вагоні підземної залізниці повибивавши т ньому вікна і понищивши жарівки. 14-15-річні хлопці й дівчата відповідатимуть в суді за свої вандальські вчинки.

● 19-річний Вільям Джозеф Сперрі з Блавтону, Індіяна, цього року дістане від президента Айзенгавера Медалю за Відвагу Молодих. У 1957 році він врятував життя о. Вейнові Пайєті, який, ловивши рибу, провалився на замерзлому ставі. Стеррі прибуде до Вашинґтону на три дні із своїми батьками. Медалю за Відвагу Молодих дають щодругий рік.

● **Смитсонський Інститут** у Вашинґтоні досліджує 16-фунтовий метеорит, який у вересні 1950 року впав у стейті Кентоки. Фахівці вважають, що цей метеорит є відламком малої планети, яка експльодувала мільйони років тому.

Революційні демонстрації на Карпатській Україні в роковини її незалежности

В американських часописах появилась 21 ц. м. вістка, подана аґенцією United Press Information з Відня про демонстраційні акти терору і саботажу, переведені в містах Мукачеві, Хусті й Ужгороді коротко перед північчю 14 березня ц. р., в навечер'я 20-х роковин проголошення державної самостійности Карпатської України. Американська аґенція твердить, що „партизани кидали ґранати на вулицях трьох міст в південно-західній Україні, демонструючи цим, що не припинилась боротьба за самостійну Україну". Американська аґенція твердить, що внаслідку українських виступів „були вбиті й ранені", та що совєтські власті повели брутальні репресії.

В НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧЕНО 20-ті РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ ДЕРЖАВНОСТИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ

Ню Йорк. — 20-ті роковини проголошення державности Карпатської України відзначено тут святом-академією, влаштованою „Карпатським Союзом" в авдиторії школи св. Юра минулої неділі 22-го березня о год. 5-ій пополудні. У програмі Академії, яку започатковано відспіванням американського національного гимну у виконанні хору церкви св. Юра та яку відкрив словом б. прем'єр Уряду Карпатської України п. Юліян Ревай, були: концертові виступи хору св. Юра під диригентурою проф. Т. Онуфрика, сольоспів баритона Ю. Богачевського, якому на фортепіяні акомпаніювала п. Калина Чічка-Андрієнко, промови б. шефа преси та інформації Уряду Карпатської України д-ра В. Комаринського і голови Сойму Карпатської України проф. А. Штефана, спогади про 15-го березня 1939-го року в Хусті вся. о. С. Сабола, а про свої переживання в комуно-чеському ув'язненні, разом з списком П. Ґойдичем говорив Джан Ґвас та. Академію, що відбулася при заповненій у великій частині залі, закінчено відспіванням українського національного гимну.

ГРОМАДА В ДЖЕРЗІ СИТІ ВШАНУВАЛА Т. ШЕВЧЕНКА ПРИКЛАДНОЮ АКАДЕМІЄЮ

Джерзі Ситі. — Роковини українського національного генія і пророка Тараса Шевченка вшанувала місцева українська Громада прикладною Святочною Академією, що відбулася тут в великій залі нового Народного Дому минулої неділі, 22-го березня. Академію влаштували місцеві громадські організації, в першу чергу Рідна Школа, під протекторатом Філії Українського Конґресового Комітету о год. 5-ій по полудні і на її програму склались: Шевченків „Заповіт" у виконанні хору ім. Лисенка під диригентурою мґра Осипа Стецури, реферат проф. Є. Ясеновського, деклямації у виконанні дітей Рідної Школи: Л. Підгорецької, І. Кохановської, І. Полегенької, Т. Беген, М. Дубецької, О. Зиман, Б. Сененко, А. Ласій та Л. Благітки. Хор ім. Лисенка виконав пісні „Садок вишневий", „Сонце заходить" і „Учітеся, брати мої", поему „Кавказ" віддеклямували: О. Благітка, О. Сененко, В. Кохановська і В. Харченко, а „Суботів" М. Гаврилюк, юні сумівці відтанцювали „козачка", мелодії до творів Т. Шевченка грала оркестра „Сурма" під диригентурою проф. Губіцького, а на закінчення виставлено в постановці І. Цьолка сценічну картину Романа Завадовича „Кобзарева гостина". Академію започатковано відспіванням американського, а закінчено відспіванням українського національних гимнів. Публіка у великій частині виповнила залю та з ентузіязмом приймала дбайливо приготовані і виконані точки програми.

В ДЖЕРЗІ СИТІ СТВОРЕНО ОКРУЖНУ РАДУ ВІДДІЛІВ УНС НАДГУДСОНСЬКОЇ ОКРУГИ

Джерзі Ситі. — Окружну Раду Відділів Українського Народного Союзу створено тут минулої суботи, 21-го березня, в результаті нарад представників Відділів УНСоюзу цієї округи, що включає Байон, Джерзі Ситі, Юніон Ситі, Гобокен, Вігокен, Вест Ню Йорк і околицю. На всіх 12 Відділів округи 11 було заступлених на зборах, які відбулися в приміщеннях нового Українського Народного Дому в Джерзі Ситі та в яких взяли участь, крім представників Відділів, головний предсідник УНС п. Дмитро Галичин, головний секретар д-р Ярослав Падох, організатор мґр. Іван Скочиляс, організаційний інструктор п. Степан Дембіцький та ряд заслужених місцевих піонерів і діячів УНСоюзу. Із завваг гол. предс. Д. Галичина виходило, що округа нараховує тепер заледве 2,020 членів та виказує втрату в членах за минулий рік, дарма що власне в цій окрузі має УНСоюз свій головний осідок і вона сама по собі дає ще великі організаційні можливості, що їх повинен використати новий Окружний Комітет. Про всебічну вартість УНСоюзу говорив його головний секретар д-р Я. Падох, а про організаційні арґументи та їх практичне використання говорили мґр. Ів. Скочиляс і п. Ст. Дембіцький. Свої завваги і спостереження про місцеві організаційні потреби і можливості подавали пп. Ст. Костів, Ів. Грабар, П. Костик, п-ні М. Стецюк, М. Кормелюк, М. Баран, В. Білик, А. Шаран, Б. Стефанович та інші. В результаті цих нарад оформлено Окружну Раду Відділів, яку становитимуть представники всіх Відділів УНС округи (Відділи чч: 25, 70, 171, 196, 213, 270 275, 281, 286, 287 і 380). До Екзекутивного Комітету Ради обрані: інсп. Б. Стефанович — голова, М. Кормелюк і А. Шаран — заступники голови, В. Білик — секретар П. Костик — касир, М. Сірий та Ів. Грабар — члени. Зборами проводили ред. А. Драґан, як голова, і В. Білик — як секретар.

ІЗ СПОРТОВОЇ ХРОНІКИ

Ню Йорк. — У змаганнях за мистецтво Німецько-Американської Футбольної Ліґи УСК-Ню Йорк переміг Спортовий Клюб „Колеман" у відношенні 2:1. У передзмагу резерва УСКу перемогла резерву „Колемана" 1:0. У змаганнях за чашу Америки УСК юнаки „А" зремісували із юнаками Готчі 0:0. У дальших змаганнях УСК-юнаки „Б" програли із юнаками „Мінерви" 0:1. УСК-учні виграли із учнями Готчі 1:0 й УСК-новаки зремісували із новаками „Дойч-Унґарн" 1:1.

● **Різьбар Богдан Мухин** з Филаделфії працює тепер над пам'ятником Олегові Ольжичеві - Кандибі і над проєктом пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вінніпеґу. В лютому ц. р. мистець побував у тих справах у Вінніпеґу.

АЙЗЕНГАВЕР І МЕКМІЛЛЕН ПОГОДЖУЮТЬСЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ „НА ВЕРШИНАХ"

Президент Айзенгавер і британський прем'єр Гаролд Мекміллен конферують з секретарем ЗДА Джаном Фостером Доллесом, що закінчує своє лікування в шпиталі у Вашинґтоні.

Вашинґтон. — Після дводенних нарад — у минулу п'ятницю і суботу — в будинку у лісі в гористій околиці Меріленді, у т. зв. Кемпі Дейвіда — призидент Айзенгавер, англійський прем'єр Геролд Мекміллен та інші учасники тамошніх таємних розмов вернулись в неділю пополудні до Вашинґтону. Найважливішою постановою державних керівників ЗДА й Англії було те, що вони погодились на конференцію на вершинах літом ц. р.. — Президент і Мекміллен погодились — за пресовими інформаціями — взяти участь у такій конференції без уваги на те. чи конференція міністрів закордонних справ, яка має відбутись 11 травня ц. р. у Женеві, закінчиться успішно, чи ні. Головним арґументом для ɓсягнення такого порозуміння було ствердження, що Нікіта Хрущов є в нинішній ситуації єдиний, який вирішує політику СССР і тому не можливо відхилитись від зустрічі з ним, коли він на ній настоює. До Кемпу Дейвіда викликано несподівано заступника секретаря оборони Доналда Кворлеса, бо секретар оборони Ніл МекЕлрой був поза Вашинґтоном, — голову Комісії Атомової Енергії Джона А. МекКона й проф. Джеймса Кільяна, спеціяльного наукового асистента Президента. Запитаний про причини їхньої несподіваної участи в нарадах пресовий секретар Президента заявив: „Зробіть собі самі висновки". Часописи коментують, що вони були потрібні при обмірковуванні проблем дальших атомових досвідів з уваги на сліпий кут, в лінії в Женеві зайшла конференція в цій справі з Совєтами. Діючий державний секретар Крістіян Пертер і англійський міністер закордонних справ Селвин Ллойд нараджувались разом із асистентом державного секретаря для близько - східних справ Вільямом Равнтрі над актуальною ситуацією на Близькому Сході. Перед виїздом з Кемпу Дейвіда Президент і прем'єр Мекміллен відвідали на короткий час недужого державного секретаря Джана Фостера Доллеса в шпиталі Волтера Ріда у Вашинтоні. В минулу неділю обидва державні діячі були приявні на Богослужбі у містечку Термонт у Меріленді. Вернувшись до Вашинґтону, Президент, Мекміллен і Ллойд відвідали знову Доллеса, цим разом в його домі у Вашинґтоні. Спільна конференція тривала 45 хвилин, після чого Президент вернувся до Білого Дому, а англійські державні мужі переїхали до англійської амбасади. На понеділок заповіджено в англійській аммбасаді конференцію економічного характеру: як ЗДА й Англія спільно повинні „поборювати господарський наступ Совєтів у світі. З американського боку у тій нараді мали взяти участь секретарі скарбу Андерсон, торгівлі Штравс і заступник державного секретаря для економічних справ Діллон. Передбачено ще одну зустріч Мекміллена з Президентом для підписання спільного протоколу. Мекміллен заповів відлет до Лондону на вівторок перед полуднем.

Молодь відзначить Мазепинські роковини змаганнями в мистецькій самодіяльності

Ню Йорк. — Минулого четверга, 19-го березня ц. р. відбулася в приміщенні Народного Дому в Ню Йорку черґова нарада Молодечої Комісії ЮКОМА. На нараді вирішено відзначити Мазепинські роковини змаганнями гуртків мистецької самодіяльности, зокрема співу, національного танку, мизики, сценічних виставок з доби Мазепи та ін. Також іде підготова до змагань в ділянці українознавчих наук і спорту. Плян змагань гуртків мистецької самодіяльности реферувала п-ні Давиденко (СУМА) і цей плян затверджено по короткій і діловій дискусії. Устійнено, що в змаганнях у національному танку братиме участь чотири групи (сольо, дует, два гуртові танки). Змаганнями в українознавстві керуватиме Пласт під керівництвом Лесі Храпливої, змагання у спорті проводитиме Спортовий Союз. Змагання гуртків мистецької самодіяльности відбуватимуться по округах. Найкращі групи з осередків, після перевірки спеціяльною комісією, будуть брати участь в Ню Йорку в днях 19-20 вересня 1959 року на великому публічному виступі молоді. Перевірчу комісію становитимуть спеціялісти делеґовані від кожної організації зокрема — знавці поодиноких ділянок. На цім же засіданні прочитано перший комунікат Комісії Молоді ЮКОМА, який має появитися в пресі. Нарадою провадив голова Комісії В. Савчак (Пласт), і заступник голови І. Кобаса (СУМА), секретарював А. Домарацький (МУН). Фундацію Ліґи Українсько-Американської Молоді репрезентував М. П. Дяковський, Ліґу Українсько-Американської Молоді репрезентував В. Бакад і студентство — В. Бакум.

Померли Стефан Бродик в Брукліні і Марія Колодій в Джерзі Ситі

Між тими, які відійшли у вічність з кінцем минулого тижня та про смерть яких повідомлено, було двоє відомих громадських діячів: сл. п. Стефан Бродик, що помер в Брукліні, та сл. п. Марія Колодій, що померла в Джерзі Ситі.

Сл. п. Стефан Бродик, що походив з Мокритина, повіт Жовква, і боровся активно за волю України в рядах славної Української Галицької Армії, жив і працював для Батьківщини й після того, як „встоятись не було сили" і треба було зброю заступити громадською працею. Приїхавши до цієї країни, Покійний цю працю продовжував в рядах УНС, як рекорд. секретар 158 Відд. та в місцевій громаді, бувши головою Відділу Українського Конґресового Комітету в північній частині Брукліна. Похорон відбудеться у вівторок, 24-го березня, о год. 9-ій рано з похороннього заведення Ґаршви до церкви св. Духа, а опісля на цвинтар св. Карла на Лонг Айленд.

Сл. п. Марія Колодій, що активно працювала і для місцевої громади разом із своєю патріотичною родиною, померла в неділю, 22-го березня, в Джерзі Ситі. Похорон відбудеться в середу, 25-го березня, з похоронного заведення І. Ковальчика.

У Тибеті почалося криваве повстання проти окупаційної комуністичної влади

Ню Делі. — В столиці Індії отримано цілком певні інформаці про те, що на території колишньої суверенної Тибетської держави, окупованої комуно - китайськими військами зараз після перемоги комуністів в громадянській війні в Китаї, вибухло криваве нове повстання. Неспокій в краю почався від 13 березня ц. р., коли-то тисячі правовірних буддистів уладили на вулицях столиці Тибету Льгаси буурхливу демонстрацію проти комуно-китайської влади. Причиною демонстрації стали вістки про замір комуно-китайської влади арештувати релігійно-політичного лідера тибетських буддистів, Даляй Ляму. Про долю цього останнього нема вістки. За вістками з Ню Делі — на вулицях Льгаси відбувались наприкінці минулого тижня завзяті бої. Індійський уряд звернувся через комуно-китайського посла в Ню Делі до комуністичного Китаю з просьбою, щоб в подіях у Тибеті не потерпіли тамошні члени індійського генерального консуляту. В останніх днях був перерваний безпосередній контакт між урядом Індії та названимм генеральним консулятом в Тибеті. Керівні індійські кола — за твердженням преси — обурені, що китайські комуністи зламали своє приречення щодо широкої автономії для Тибету і що Пейпінґ визнає тільки таку „свободу" Тибету, яку він сам визначає.

Один курінь альжирських партизанів піддався французам

Альжир. В минулу суботу 21-го ц. мм. один повний курінь альжирських партизанів силою між 200 до 300 вояків піддався разом з своїми старшинами французам та склав зброю. Сталось це на невеличкій французькій військовій станиці недалеко „задротованого" альжирсько-туніського кордону. Цей курінь перейшов на альжирську територію після отримання кількамісячного вишколу в Тунісі. Засіки з колючого дроту, насичені електричним струмом та получені системою автоматичних алярмових сиґналів, відомі під назвою „лінії Моріса", і вони становлять дуже важливу позицію в боротьбі французьких військ проти альжирських партизанів. Альжирські партизани були в уніформах Альжирської армії визволення і були узброєні новітньою легкою автоматичною зброєю. Це був перший випадок масової здачі партизанів і французька преса розтрубіла його, як велику французьку перемогу. Пізніші вістки говорять лише про 140 партизанів, що посварилися з іншими партизанами. Водночас повідомляють, що прем'єр альжирського екзильного уряду Ферґат Аббас з іншими трьома членами того уряду переїхали з Каїро до Тунісу й конферуватимуть з президентом Бурґуїбою, який нераз пропонував своє посередництво між альжирськими самостійниками та Францією. Французький прем'єр Мішель Дебре виїхав знову до Альжиру і заповів, що він поновить під адресою альжирських партизанів пропозицію щодо припинення збройних дій.

У СВІТІ

● **Папа Іван XXIII** відправив 19 березня у день святого Йосифа, Богослужбу для 3,000 римських чистильників вулиць. Після того, Папа виголосив проповідь, в якій потішав їх, що бідність є не тільки чеснотою, але що вона теж заощаджує людям тої журби, яку мають багатії — як ще більше збагатитись. Більшість вуличних чистильників прийшли на Богослужбу в своєму робочому одязі.

● **Нікіта Хрущов**, виступив у минулий четвер в Кремлі на пресовій конференції. На запит одного закордонного журналіста, звідкіль він узяв ультимативний термін 27 травня для перетворення західнього Берліну у „вільне місто", московський диктатор відповів: „Із стелі. Я подивився на стелю, пригадав, що від часу закінчення війни минуло 14 років, і рішив, що півроку буде досить для переведення в цій справі переговорів". Хрущов мав на грудях медалю „героя праці" та емблему „голуб миру".

● **Єгипетський президент Ґемаль Нассер**, який зайшов у конфлікт з Хрущовим в зв'язку з совєтськими махінаціями в Іраку і зростом комуністичних впливів у тій країні, старається запевнити собі підтримку інших арабських володарів. Незабаром він має вперше зустрітися з новим ливанським президентом, генералом Шегабом, вибраним після піврічної громадянської війни в Ливані, підсичуваної Нассером. Час і місце устрічі двох арабських президентів тримається в строгій таємниці.

● **Французькі комуністи**, заохочені невдоволенням широких кол французького громадянства господарськими реформами де Голя, плянують перевести цілий ряд страйків і вуличних заворушень. Після зудару робітників з поліцією на вулицях портового міста Гавру ,страйк вибух у сталеварні в Валесієн, а наступного тижня має перекинутись на автомобільні фабрики Рено. Страйками керують робітничі спілки, опановані комуністами.

● **Михайл Суслов**, що його вважають у Совєтах найвидатнішим сучасним теоретиком комунізму, перебуває вже другий тиждень в Англії, як гість англійських соціялістів. Він намагається переконати їх, що тривкий поділ Німеччини і збереження в її східній частині комуністичного устрою лежить в інтересах Англії.

● **Фаліче Карена**, один із найстаріших і найвидатніших сучасних італійських малярів, який мешкає у Фльоренції, дістав повідомлення, що Папа Іван XXIII висловив побажання, щоб він намалював його портрет. За зобов'язуючим звичаєм, портрет Папи можна повісити у Ватикані щойно після його смерти.

СВОБОДА SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

БОРОТЬБА ЗА ВПЛИВИ НА СХОДІ

Асистент державного секретаря в далекосхідніх справах, Волтер Робертсон, висловив перед сенатською Підкомісією в справах роззброєння погляд, що Америка перемагає в холодній війні на Сході. При тому він покликався на те, що нема вже — на його думку — ні одного народу в Азії, який не здавав би собі справи з комуністичної небезпеки, а водночас нема ні одного, який вірив би в небезпеку з американського боку. Те саме стосується мусульманських країн Азії і Африки.

На фронті боротьби за впливи на тамошньому терені зайшли в останніх місяцях деякі поважні зміни. Хоч в основі арабсько-ізраїльський конфлікт триває в перманенції далі, він перейшов у стадію „передишки", яка тим часом не загрожує новою війною і не є в центрі міжнародної уваги. Замовк також недавній барабанний вогонь панарабської націоналістичної пропаґанди, керованої з Каїро, проти „імперіялістів", під якими ця пропаґанда розуміла тільки Західню Европу й Америку, та проти арабських „слуг імперіялізму" в постатях Ливану й Йорданії. Сталося це не тільки тому, що в обидвох тих країнах стабілізуються відносини: в Йорданії закріпилась влада молодого короля Гуссейна, який своєю впертістю і енерґією протиставився цькуванням, інтриґам і погрозам, а в Ливані прийшов до влади коаліційний режим нового президента ген. Шеґаба. Ведена Об'єднаною Арабською Республікою президента Гамаля Нассера кампанія, остаточною ціллю якої було включити ті країни в свій склад під гаслом панарабського об'єднання, — не вдалася. Вона привела була до громадянської війни в Ливані та в Йорданії, але не дала ніякого позитиву для названої Арабської Республіки. Що більше, на терені третьої мусульманської арабської держави, проти якої ця кампанія велася, на терені Іраку, її перемога стала насправді Пирровою перемогою з дуже для Об'єднаної Арабської Республіки та всього арабського світу небезпечними перспективами.

Під впливом панарабської націоналістичної кампанії та цькування проти Заходу, 14 липня минулого року в Іраку вибухла військова революція, яка змела режим короля Фейсала II і його прем'єра Нурі ес-Сайда, позбавивши життя їх і численних їх прибічників. Але на зміну їм прийшли не прихильники Нассера, а іракські самостійники-військовики, які, опинившись під дальшим натиском збоку Нассера, знайшли собі союзника — у комуністах. Таким чином Ірак раптом став центром комуністичних впливів на Середньому Сході. Лідер арабських комуністів Йалеб Вахдаш, який раніше мав свою головну кватиру в Дамаску, в Сирії, з 21-го З'їзду комуністів в Москві переїхав просто до Баґдаду, привізши з собою нові інструкції. За пресовими вістками, в Софії створено новий диспозиційний центр для комуністичних інтриґ на Середньому Сході, — що має на цілі підтримувати самостійницький рух курдів у Туреччині й Ірані та насичувати комуністами державно-адміністраційний апарат в Іраку й Ливані.

Об'єднана Арабська Республіка відповіла на це репресіями проти комуністів, що з черги викликало прикрі для Нассера публічні критичні завваги збоку Хрущова. Правда, Москві залежить на дальшому „співіснуванні" з Об'єднаною Арабською Республікою, як залежить також і цій останній, особливо напередодні початку будови Асванської греблі, мрії Нассера, яку йому обіцяли реалізувати большевики. Тому у „приязній виміні листів" між Каїро і Москвою офіційно визнано політику Нассера супроти комуністів його „внутрішньою справою". Проте розвій подій в Іраку довів до взаємних закидів Хрущова і Нассера в імперіялізмі! Нассер і далі залишається „невтральним", але ліквідація фінансових спорів з Англією і Францією за Суез промощує шлях до дальшого наближення.

Поважні зміни сталися в двох інших пунктах політичної мапи: на Кипрі прийшло до повної згоди між Англією, Грецією і Туреччиною, і там постає нова самостійна країна з англійськими військовими базами. Це — значне скріплення Заходу. Водночас Іран став центром погроз збоку Совєтів. Іран не піддався шантажеві, і його шах та прем'єр підписали союзницький договір з Америкою. У таким чином створеній новій ситуації Об'єднана Арабська Республіка мусить дійсно виявляти невтральність у спорі за впливи в Ірані: зовсім не в її інтересі зміцнення впливів СССР на Середньому Сході. Найслабшим пунктом Заходу в мусульманському світі є тепер Альжир. Коли б між Францією і північно-африканськими арабами прийшло до згоди — це було б нове велике скріплення західніх позицій. На жаль, покищо вигляди на це дуже слабкі.

С. Гординський

СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ МИСТЕЦТВО

(Докінчення)

Переходячи до наших вужчих організаційних проблем, треба вперед спинитися над справою наших виставок. Дотеперішню політику наших виставок слід уважати правильною. Тобто й надалі треба втримувати наші щорічні виставки в Літературно-Мистецькому Клюбі. Шоста з черги запляновата на весняний сезон. Ці виставки призначені передусім для українського громадянства, і ми їх на загальноамериканському мистецькому терені не оголошуємо. Такі виставки — своєрідний щорічний творчий звіт українських мистців своєму громадянству, і вони уже ввійшли в своєрідну традицію і мають свою вибрану публіку. Такі виставки, на яких показано суміш найрізнородніших творів, мають, зовсім природно, деякий еклектичний характер, але, власне, наше громадянство хоче мати змогу бачити все, що творять наші мистці, і хоче те показане на місці порівняти і винести свій осуд. Одночасно ми повинні й надалі влаштовувати на ширшому терені виставки характеру більш селективного, обмеженого до якого десятка чи двох десятків мистців. З цього погляду зовсім вдалим виступом була виставка в Українському Інституті Америки в листопаді 1956 р. Інститут, розташований у найближчому сусідстві Метрополітального музею і в самому осередку мистецьких галерій, є й надалі ідеальним місцем для подібних наших виступів, і виставки там радо відвідує найширша американська публіка. Такі виставки повинні з-правила мати перевагу модерних, або краще сказати — проблемних творів, і було б бажано, щоб такі виставки відбувалися щорічно. Не можна тут не згадати й виставок групи наших молодих мистців, які також слід би втримувати й надалі, одночасно вибираючи щокращі твори звідти для наших репрезентативних показів.

До проґавлених можливостей слід зачислити невдачу з виставкою нашого мистецтва в музеї модерного мистецтва в Римі, що її задумувало злаштувати Італійсько-Українське Товариство в тому місті восени 1957 р. Організатори звернулися в цій справі до ОМУА, єдиного тоді у вільному світі мистецького українського об'єднання, але ми мусіли від тої виставки з технічних причин відмовитися, запропонувавши, щоб цією справою зайнялися наші мистці в Европі, яким куди ближче до Риму. Одначе з цієї справи нічого не вийшло.

Минулого року, оглядаючи експонати італійського мистецтва в тому музеї в Римі, ми могли тільки жалкувати, що та виставка не здійснилася, ми бо мали і могли не одне цікаве показати.

Ми зумисне спинилися довше на збірних виставках, бо для їх здійснювання, власне, й створено організацію. Але, очевидно, ми раді допомогти й кожному мистцеві, який улаштовує свою виставку індивідуальну. Фактично, кожен член ОМУА може собі влаштувати таку виставку в ЛМКлюбі. Трохи інша справа, коли даний мистець робить це в якійсь американській галерії, це вже стає більше справою його особистою. Кількість таких виставок побажана якнайбільша, вони бо допомагають мистцям увійти в загальноамериканське мистецьке середовище. Кожен індивідуальний успіх на цьому ґрунті є й успіхом українського мистецтва. Бажано було б тільки, щоб управа ОМУА отримувала завжди окремий звіт і рецензійні матеріяли з кожної такої індивідуальної виставки, бо архіви Об'єднання, а з тим і пам'ять про дану виставку будуть збережені для майбутнього. Ця справа важливіша, ніж вона могла б здаватися. У Парижі наприкінці 20-их років було до 40 українських мистців, від їхніх виставок аж роїлося, — але вони не були своєчасно зафіксовані, кожен робив собі такі справи на власну руку. У висновку — сьогодні бракує матеріялів для написання історії українських мистців у Парижі того періоду, хібащо хтось хотів би ритися в горах французьких газет. Зате зафіксованою залишилася творчість мистців, які співпрацювали з львівським АНУМ'ом.

Поза проблемами виставок залишається немало й інших, що вимагають також уваги. Наприклад, наш филадефійський відділ веде добре поставлену мистецьку школу, учні якої при вступі до американських академій отримують високі оцінки. Але для нас спеціяльна вартість таких шкіл у тому, що вони тримають нашу молодь в колі зацікавлень українського мистецтва, а це відбивається якоюсь мірою і на їх пізнішій творчості. Виринає актуальна проблема такої школи в Ню Йорку, де ми маємо найчисленніший збір наших мистців і що є також найбільшим осередком американського мистецтва. Покищо тут існує тільки школа для молоді, яку веде мистець Любомир Кузьма. Інша справа те, що все ще є деяка кількість мистців, яка перебуває без зв'язку з Об'єднанням. Це тим дивніше, що навіть мистці з-поза ЗДА тяжать до нас, як до нашого найбільшого мистецького центру. Нам здається, що ті мистці-автсайдери приносять найбільшу шкоду не Об'єднанню, а таки собі самим, бо вони просто зникають з мистецького обрію. Наша організація така всеохопна, що в ній є місце для всіх, хто хоче хоч трохи працювати. До інших важливих проблем належить потреба видавати якийсь мистецький журнал, щоб в такий спосіб зафіксовувати для майбутнього нашу творчу працю і, ще більше, ідеї, що нею рухають. Тому, що на періодичне видання в нас немає коштів, слід поважно подумати над випуском н е п е р і о д и ч н и х збірників-альманахів. Таке видання могло б бути здійснене за допомогою краще ситуованих наших мистців і тих приятелів нашого мистецтва, що ми їх уже маємо і будемо мати. Це тема добра для обговорення на щорічних зборах ОМУА. З важливіших фактів нашого мистецького буття варто ще підкреслити зріст наших приватних мистецьких колекцій, серед яких є вже збірки музейної вартости. З цих збірок, треба сподіватися, не один вартісний твір попаде колись у наші національні музеї.

Збори ОМУА — добре місце і нагода для перегляду й оцінки наших дотеперішніх досягів, творчих і організаційних, як теж нагода для творчої критики, яка вказала б, як щось можна б зробити ще краще і з більшою користю для нашого мистецтва.

І. Джурдж

ДО ОБ'ЄДНАННЯ ЕВРОПИ... ЧЕРЕЗ БОРІНАЖ

Не зважаючи на повторювані намагання істориків, політиків, географів, соціологів, антропологів та інших учених, — історію Европи ще не написано. На підставі дотеперішніх фактів можна сказати лише, що її почато. Але чи вдасться її здати в друк у найближчих роках — залишається питанням.

Те, що ми тепер називаємо „історією Европи", є мозаїкою історій поодиноких країн, які між собою то ворогують, а то співпрацюють, залежно від хвилевих настроїв політичного „млина".

Все ж таки обставини, в яких опинилися европейські держави після першої світової війни (раптове чи повільне повалення колоніяльних імперій), а також погітлерівський досвід панування однієї нації над іншими, — примусили уряди перевірити свої позиції. І тоді стало ясним, що ні шовінізм, ні матеріялістично забарвлений націоналізм аж ніяк себе не виправдують! Потреба взаємного зближення і виправлення зачасто повторюваних помилок виявилась конечною. Водночас округлий стіл, де не було б „місця на покуті", став одинокою можливою розв'язкою для ведення міждержавних переговорів.

Але добре бажання—одне, а дійсність—друге. Ніхто бо досі не зумів відповісти на питання: що таке Европа? Від утопістів починаючи, до найбільш поміркованих і досвідчених політиків переходячи, справа переведення в життя теоретично накресленого пляну ніколи не була легка. Так і залишено це питання нерозв'язаним, і в газетах та журналах говориться про Европу в формі шифрів: „Европа шести", „Европа десяти", „Европа сімнадцяти"...

Повалення пересудів

Першими будівничими „Об'єднаної Европи" стали найбільш виснажені держави: т. зв. „Бенелюкс (Бельгія, Голляндія та Люксембурґ — країни територіяльно малі та несамовистачальні під оглядом природніх ресурсів), Франція, Німеччина та Італія (ці останні — ще недавно заприсяжені вороги, але економічно захитані внаслідок воєн).

Може не зовсім припадково осідком т. зв. Европейської Ради визначено Страсбурґ, старовинне альзацьке місто, що не раз і не двічі було предметом спорів між Францією та Німеччиною.

Безперечно, думка про об'єднання Европи зродилася з тверезої голови, без домішки будь-якої сентиментальности (хоч деякі, скорі до пера історики пробують дочепити туди навіть імператора Шарлеманя!), а тому зосереджена, в першу чергу, на питаннях характеру економічного. Однак, не можна забувати, що навантажена пересудами історія, мовні та культурні різниці творять однакові ваги перепони. Ось чому, також не без вагань і труднощів, міністри-представники цієї „шістки" відважних піонерів модерної европейської історії розпочали працю в будинку, на стінах якого свіжо накладена фарба ще не встигла гаразд пересохнути...

Повалення кордонів

Від дня прелімінарних переговорів у справі створення площини для співдіяння проминуло десять років. Глянувши назад, доводиться ствердити, що, не зважаючи на досить довгий час, витрачений на балачки та спори технічного порядку, крихітний новотвір зумів не тільки покласти фундаменти під майбутню, ідеальну форму Европи, але й став безпосередньо відповідальним за ряд уже частинно переведених, корисних і необхідних реформ.

Ось декілька знаменних дат:

10 серпня — 9 вересня 1949 р. відбулись у Страсбурґу (Франція) перші наради „Европейської Ради" з метою поладнати непорозуміння щодо кордонів між Францією та Німеччиною;

19 березня 1951 р. представники вищеназваної „шістки" ініціювали, а 10 лютого 1953 р. уряди заінтересованих держав затвердили т. зв. Плян Шумана про знесення кордонів на експорт-імпорт вугілля та сталі;

27 травня 1952 р. ці самі держави підписали в Парижі договір про взаємну оборону;

25 березня 1957 р. ці ж самі держави на нарадах у Римі прийняли, а в липні того ж року ратифікували плян створення Спільного Европейського Ринку, тобто — зрівняння цін продуктів та знесення митних оплат.

Борінаж проти Европи

Очевидно, такі ригорозні реформи не обійшлися без скальпеля.

Наприклад, поїздка ген. де Голя до Бад-Крейцнаху (Німеччина), де його зустрічав канцлер Аденауер, була не зовсім милою пожертвою морального порядку збоку цього символа незалежности Франції. Також девальвація французького франка в 17.5 відсотків і поява нового терміну важкий франк (нарівні з вартістю швайцарського франка та німецької марки) спричинили чимало менших і більших людських трагедій.

Перша реакція загрозливого маштабу, в зв'язку з новою політикою европейських держав (сказати б, їхньою „европеїзацією"!), трапилася однак, і прибрала бурхливі форми на терені Бельгії, в смузі напівзбанкрутованих вугляних копалень, т. зв. Борінаж. Тут закрито тринадцять (71.5%) копалень, і 18.000 вуглекопів опинилося без праці.

Розпач, що паралізував думки безробітних (це переважно не бельгійці, а італійці, еспанці, греки та українці), мариво злиднів, голоду та холоду — кинули їх на вулицю, з транспарентами в руках. Комуністи рішили використати ситуацію для себе. Говорилося навіть про похід за Брюссель! Тільки скріпленим відділам поліції вдалося сяк-так приборкати розлючену товпу.

Випадок у Борінажі свідчить, що боротьба за Европу ведеться не лише в залях нарад, але й в житті чи не кожного европейця. Спонтанна реакція безталанних людей наскрізь зрозуміла і виправдана, бо вона — лише „людська". Історична мудрість хоче, щоб на шляху великих ідей були також безвинні жертви; сліпа доля, припадково, вибрала собі Борінаж.

Колись в уже написаній історії Европи може й забудуть відмітити про вуглекопів у Борінажі, але вони вже тоді не знатимуть, що таке — злидні...

Тим часом, над Европою, та й не тільки над нею, висить страшне мариво Берліну в його совєтській закрасці.

Василь Мудрий

ПАМ'ЯТІ Д-РА КОРНИЛА ТРОЯНА

Дня 26 вересня 1885 р. в селі Сидорові, недалеко Гусятина, почалась, а дня 5-го березня 1959 р. в Ню Йорку закінчилась книга життя покійного д-ра Корнила Трояна. Книга ця пребагата змістом, бо писалась повних 74 роки, себто впродовж трьох поколінь. Вона повна досягів і невдач, бо таким є закон життя, що розкладає рівномірно світла і тіні, словом переплітає радощі зі смутком.

У молодих часах сильно розвивався в Покійного т. зв. громадський нерв. Бо вже тоді Він переживав усі досяги та невдачі українського громадянства не тільки глибоко але й активно. Це час гімназійних студій у Бучачі та Бережанах. У львівському університеті разом з усією тодішньою студентською молодю брав він участь не тільки в студентському житті, але йшов у народ, закладав читальні і кооперативи, кружки Українського Педагогічного Т-ва та Сільського Господаря. Ходив і їздив по читальнях з викладами, ділився з найкращими з-поміж тодішньої нашої селянської маси своїм знанням. На політичному полі працював так багато, що це дало причину до вибору його до Народного Комітету Української Національно-Демократичної Партії у Львові. Віча, виборчі акції та виборча боротьба були його життьовим елементом. Розміри тієї політичної акції сягали від університетської боротьби за українські права до львівського університету аж до боротьби за українські написи на залізничих білетах.

Перед першою світовою війною Покійний був перейнятий великими гаслами про Самостійну Україну, що ними жила тоді вся українська студентська молодь та вщеплювала їх і середношкільній старшій молоді.

Вибух першої світової війни не був сприятливий для Покійного, бо вже восени 1914 року, Він, як старшина австрійської армії, попав у полон і опинився у таборах воєннополонених у далекому Туркестані. Усього того, що переживав український загал на рідних землях, йому переживати не судилось. Аж вибух великої революції в 1917 р. дещо облегшив і долю воєннополонених. Покійний д-р Троян був тоді в Ташкенті. Революція дала йому спроможність вийти поза табір, і кинутись у крутіж організаційних справ для тамошніх українців. Спершу Він створив при допомозі інших українських товаришів недолі Ташкентську Українську Раду для всіх українців Туркестану. Большевики перервали згодом усі ті важким трудом добуті досяги. Д-р К. Троян був примушений оглядатись за можливостями виїзду з Ташкенту. В тому йому пощастило. Через Україну з важкими пригодами йому вдалося аж у 1921 р. вернутись до Галичини. Тут бодай почував себе дома. Так минув його молодечий і юнацький вік.

Повносильна доба мужесь-

(Закінчення на стор. 3-ій)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПРО УКАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКІ ВІДНОСИНИ

З великим задоволенням прочитав я статтю п. Любомира Ортинського (ч. 43 з 5 березня ц. р.) про Конференцію жидівського Наукового Інституту. Цікава стаття, яка є ще одним доказом, що серед українського населення в ЗДА існують люди, що займаються питанням взаємовідносин між жидівським і українським народами.

Жидівський народ перейшов не одну мартирологію. Від перської і римської імперії, через еспанську інквізицію аж до нацизму, жиди перейшли великий шлях мучеників за свою релігію, свободу і національність. Світлі особи серед народів, де жили жиди протягом віків, зайняли прихильне до них становище.

Як між іншими народами, так і між українцями були великі, геніяльні особи, що зайняли позитивне становище до жидівського народу, жидівської культури і жидівських потреб. На українських землях жили і творили найбільші жидівські письменники і поети, які збагатили жидівську і гебрейську літературу. Шолом Алейхем і Хаїм Б'ялик — то гордість жидівського народу.

На українських землях збагатилася жидівська релігія. Тут талановиті рабіни писали свої коментарі до Святого Письма (Старого Завіту), і Бердичів та Белз були і є для жидівського народу символом релігійної творчости.

У медицині прославився між іншими проф. д-р Ваксман (стрептоміцина), в музиці М. Ельман, Штерн, а в політиці Іцхок бен Цві, президент Ізраїльської Республіки.

У тайному університеті у Львові українці дали десяткам жидів можливість студіювати медицину, а щире відношення бл. п. проф. Панчишина до жидівських студентів є ще одним доказом, що серед українського населення завжди знаходилася група прихильників до жидів, українських сусідів.

Я певний, що тільки об'єктивна історія і об'єктивне становище так жидівських як і українських письменників, істориків, журналістів, дійсно причиниться до нав'язання нормальних жидівсько-українських відносин.

С. Екіс
С. Орендж, Н. Дж.

Олександер Семененко

КОСТІ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ

Багато ще маємо цікавого у нашому житті, не все ще заснувалося павутинням буднів. Особливо я ціню зустрічі з людьми і ті розмови, про які поет сказав: „А слова дружнього за гроші не купити".

Зацікавило мене оповідання одного мого приятеля про речі небуденні. Та й сам він не зовсім вкладається в стандартну мірку.

Почати з того, що він бився під Крутами. Ось він спокійно розповідає про той зимовий день 1918 року, і я дивлюся на його різьблене обличчя, на гостро закреслене широке підборіддя, яке більше говорить про завзяття, аніж про звичайну нашу впертість. Це обличчя твердої людини, і я легко уявляю собі його молодим, із шкільної лавки, з рушницею в бою під Києвом. Здається, що про таких людей писав Євген Маланюк:

> Ні, такі не зрадять і не
> продадуть,
> Лиш ножами душ проріжуть
> Всеросійську муть.

Потім, після всіх терпінь і злигоднів, які доля так щедро відважила молодим воякам молодої нашої держави, він був асистентом у Б. Іваницького і Ів. Шовгенева в Подєбрадах в Українській Сільсько-Господарській Академії.

Далі працював інженером в Румунії і Австрії. Після понад п'ятидесятьох років життя, уже в Бразилії, дістав ще один диплом високої школи.

Цей наш останній Крутянин — Степан Іванович Матвієнко — зберігає в пам'яті багато інтересного, багато про українців, що колонізували Басарабію. Він шукав і знаходив грамоти Господаря Молдавії Степана Великого, писані староукраїнською мовою. Знав козачі українські села Казаклію, Волонтири або Старокозаче, де аж до часів румунської адміністрації зберігалися в сільській церкві запорозькі прапори. Розповідає про село Нерушай, де осіла частина наших козаків, що не послухали кошового Головатого і не схотіли йти на Кубань, гукаючи до нього: „Не рушай"!

Але найбільше притягають увагу в його оповіданнях місця і пам'ятки, пов'язані з гетьманом Мазепою.

Думаю, що ми мало зробили для увічнення пам'яті Івана Мазепи, і навіть крихти, зв'язані з його ім'ям, мають ціну. Те, що крутянський вояк старанно шукав усе, що зв'язане з Мазепою, для мене означає більше, ніж природну його цікавість. Українець-інженер у Бендерах був вояком того самого війська, гетьманом якого був Мазепа давно, за інших, не менш бурхливих часів. Так онуки приходять на могили дідів. Я записав одно з його оповідань:

„Старо-слов'янська назва Бендер-Текін. Українці, татари і румуни звуть його Тягинею або Тіґіною. Турки назвали Бендер.

У Тягині на Протягайлівській вулиці стоїть старий, напівзруйнований дім-замок, що його люди називають Мазепиним домом. Але з міських архівів видно, що то був дім гетьмана Пилипа Орлика, а не Мазепи. Цей дім (Степан Іванович зробив з нього в 1931 р. фото) стояв на Каушанській дорозі за містом, тепер уже в місті, бо воно виросло. Новий хазяїн перебудував будівлю і покалічив первісний вигляд.

Про розташування українців у Бендерах точніші відомості виявила Шведська комісія для консервації історичних пам'яток, яка працювала там 1925 року.

Перший українсько-шведський табір після переправи через Дніпро був у молдавському селі Варниця — за 4 кілометри на північ від міста і фортеці. Біля залізничої колії, що веде до кар'єрів жорстви, ліворуч над Дністром стоїть розрита могила. Варничани звуть її „козацька могила". Під могилою на пологому березі Дністра є три криниці з довгими журавлями. Люди звуть їх по-румунськи „Мазепині криниці" (Fontânele lui Mazepa).

Шведська комісія для охорони історичних пам'яток поставила на розритій могилі колону з написом: „Carolus XII Rex Sverige 1709." Про Мазепу і його козаків не згадано ані словом, хоча Мазепа тут і помер.

Мені в 1933 році довелося реконструювати цю колону (маю фото), при чому румунська влада румунізувала на ній латинський напис.

Переказ говорить, що козаки не мирились із шведами, і турки переселили шведів на південь, ближче до міста.

Восени 1709 року на Варниці помер гетьман Іван Мазепа. Його відспівали в Бендерах у Миколаївській церкві, що згодом, за чумної пошести, згоріла. З решток цієї церкви зроблено каплицю, де завжди, за моєї пам'яті, горіла невгасима лямпада. Ця каплиця стоїть на початку Миколаївської вулиці (за румунів — Strada Prof. Mateevici), коли йти до міста від фортеці, то з правого боку.

Після того, як гетьмана відспівали, його останки перевезли до Галацу. Везли з Бендер до Каушан, звідти трояном до Леови над Прутом і від Леови до Галацу за Дунаєм (троян — це граничний вал між татарським санджаком і Молдавою).

У Галаці останки Гетьмана Мазепи поховано в ограді болгарської церкви св. Георгія. На могилі покладено кам'яну плиту з написом у болгарській мові.

Під час Прутського походу, кажуть, цар Петро I гатив по цій могилі молотом і розбив плиту на чотири нерівні частини. В такому вигляді могила існувала до 1877 року.

Під час російсько-турецької війни 1877-78 рр. російські офіцери розкопали могилу Гетьмана, пограбували її і осквернили.

Кості Гетьмана наказано вкинути до Дунаю. Наказ мали виконати два бунчужні козацького охочекомонного полку, Степан Булат і Мазепа (однойменець Гетьмана). Про це оповідав самовидець події, настоятель церкви, старий священик болгарин юрисконсультові українського посольства в Букарешті д-рові Модр-Михальському.

Модр-Михальський переказав мені розповідь священика, і ми плянували реставрувати могильну плиту, але зробити цього не вдалося. Ще 1930 року можна було бачити уламки розбитої плити в кутку церковної огради в Галаці.

Про дальшу долю останків Гетьмана я сам чув 1930 року від доньки станового пристава з Бендер, Кірілова, родом болгарина.

Російська комісія, що розкопувала могилу на Варниці, де був табір Мазепинської еміграції, довідалась, що кості Гетьмана не були вкинені до Дунаю, а були поховані вдруге біля церкви, в поселенні б. охочекомонних козаків у селі Волонтирах.

Станового пристава послано до Волонтирів, бо село було в його стані (так звалися поліційні райони). Він мав перевірити справу, викопати кості і передати їх комісії.

(Закінчення на стор. 4)

МОЖЕ Й СПРАВДІ...

Може й справді людина
Прийшла із моря?...
І тому наша кров
мас присмак соли,
А в Бетговена
гнівних симфоніях
часто
Ніби чути стихію морську...

Може й справді людина
Прийшла із моря?...
І тому ваші очі
такі ж мінливі,
Як і колір тієї
грайливої хвилі,
Що до берега
зараз пливе...

ДІМА

ПАМ'ЯТІ Д-РА КОРНИЛА ТРОЯНА

(Закінчення зі стор. 2)

кости дала йому змогу піднятись на високий рівень громадського діяча. В 1924 р. відкрив він власну адвокатську канцелярію в Йодорові. Тут заблистів його організаційний хист. Він заснував філію „Просвіти", яку очолював аж до другої світової війни, а далі Повітовий Союз Кооператив і кружок „Рідної Школи", який вів семиклясову українську приватну школу. Не дивно, що в 1928 р., коли українці Галичини вперше взяли участь у виборах до польських законодатних установ, д-р К. Троян став членом польського сенату, себто сенатором. Осінню 1935 р. Покійний став послом до польського сойму. Від 1925 р. Він був членом УНДО, а навіть членом Президії від 15 липня 1925 до листопада 1926 р. й обидва мандати здобув під прапорами і гаслами УНДО. Покійний був автором доброго підручника про громадську самоуправу в Польщі.

Д-р Корнило Троян

Друга світова війна принесла Покійному багато лиха. Він подався на Захід, а родину (дружину, старшого сина й доньку) большевики вивезли на Сибір. З ним залишився тільки наймолодший син. Факт розлуки з родиною вдарив по ньому сильно і дошкульно. Єдина розрада для нього все зосереджувалась на сині. За часів німецької окупації Він відкрив був адвокатську канцелярію в Люблині. Згодом перенісся до Львова, коли це стало можливим, і вів там курси для урядовців громадського самоврядування. Скитальщина прийшла коротко в німецькому уряді праці, а від 1946 р. в Центральному Представництві Української Еміграції в Авгсбургу, в правничому відділі.

Скитальщина обдарувала його признаками старшого віку. Він хворів на серце. Аж у 1952 році прибув до Америки, де його радо прийняла родина, як Його, так і Його дружини. Громадський нерв його не залишив. Він став співосновником Т-ва Українських Правників, працював у „Самопомочі", очолював Нюйоркську групу УНДО. Словом, далі жив громадським життям. Але нетерпеливо очікував приїзду сина, що покінчив політехнічні студії у Бельгії. Вкінці його дочекався. Здавалось віджив, бо став ще активнішим. Але непомітно почав занепадати на здоров'ю, а згодом недуга таки зломила його сильний організм зовсім. 5-го березня цього року відійшов від нас у вічність.

Непересічний це був громадянин і громадянський діяч. Воєнна недоля загнала Його на вільну землю Вашинґтона, і ця земля під теперішню пору заступить Йому найкраще його рідну.

ПОРЯДОК ВИСВІТЛЮВАННЯ ФІЛЬМУ „УКРАЇНСЬКА КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ В ЕВРОПІ"

ФИЛАДЕЛФІЯ: Залі Горожанського Клюбу при Френклин, 27. і 28. березня, 7-ій і 8-ій вечора	(4 сеанси)
ДІТРОЙТ: Чедсі Гайскул при Мартін і МекҐров 30-го березня, 5-ій і 7:30 веч.	(2 сеанси)
РОЗФОРД, О. Український Народний Дім при Волнат, 1-го квітня, 7. год. веч.	(1 сеанс)
ЛОРЕЙН, О. Укр. Народний Дім, 2430 E 28 стр., 2-го квітня, 6-ій і 8-ій веч.	(2 сеанси)
АКРОН, О. Парохіяльні залі, 185 Ебель Вошінґтон стр., 3-го квітня, 7-ій веч.	(1 сеанс)
КЛІВЛЕНД, О. Лінколн Гайскул, 3001 Скрентон Рд., 4. квітня, 5-ій і 7-ій веч.	(2 сеанси)
НЮАРК, Н. ДЖ. Український Центр, 180 Вільям стр., 25. квітня, 4-ій, 6-ій і 8-ій вечора.	(3 сеанси)

Просимо слідкувати за нашими дальшими оголошеннями!

Товариство Приятелів Капелі Бандуристів.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шевченківське Свято у Филаделфії

Шевченківські Роковини українська Филаделфія відзначила 15-го березня у великій залі Горожанського Клюбу Святочною Академією, що її влаштувала Філія УККА. Академію започаткував Мішаний Хор „Кобзар", який виступив у стилевих народних строях під управою д-ра Антона Рудницького та відспівав „Заповіт" (музика Стеценка). Святочну промову виголосив д-р Антін Княжинський, який на основі творів Шевченка визначував місце української правди на шляху абсолютної правди. Ідеї Великого Кобзаря знайшли доброго інтерпретатора у промовця, який, як і Шевченко відбув десять років заслання.

Співачка Вероніка Цегельська виконала з майстерністю „Плавай, плавай, лебедоньку" Стеценка і Лисенка „Садок вишневий" та „Ой, стрічечка до стрічечки". Акомпаніювала солістці Софія Маркович. Артист Яр. Пінот-Рудакевич віддеклямував із переконливим спокоєм „Пролог" до „Неофітів". Тенор Ів. Гош, який недавно повернувся із тріюмфальної поїздки Капелі Бандуристів гарно відспівав „І золотої і дорогої" Січинського, „По діброві вітер віє" Лисенка і „Чого мені тяжко" Бобикевича при фортепіяновому супроводі п-і Наталії Котович. Хор „Кобзар" при акомпаніяменті Роксоляни Огродник виконав кантату для хору, солістів і фортепіяну Лисенка „Б'ють пороги". Кантата прозвучала імпозантно. Академію закінчив спів національного гимну, який відспівали з хором усі учасників.

Того ж дня після полудня в тій же залі відбулось окреме Шевченківське Свято для шкільної молоді. Виконавцями програми були учні українських шкіл у Филаделфії, а саме шкіл українознавства Учительської Громади і парафіяльних, Музичної Студії проф. Н. Котович, Музичної Школи проф. Антона Рудницького і Музичних Курсів проф. С. Маркович, як теж Української Мистецької Студії. Слово про Шевченка виголосила учениця Зореслава Колінко, після чого виступали солісти, деклями́тори і хори — всі учні згаданих вище шкіл і курсів. Сольові точки виконували: Оксана Бак-Бойчук (альт), Алла Біляєва і Ол. Кучерява (сопран), і фортепіянове сольо Анни Саґатої. Деклямували Христина Прончак, Марта Стратієнко, О. Качак, Хр. Артимишин, Андрій Саґатий, Н. Дякон, Е. Хром'як, і Хр. Марущак. Була збірна деклямація „Гамалії", як теж інсценізація „Могила" у виконанні Тетяни Дяків, В. Прохоренка і О. Бак-Бойчук. Виступили два учнівські хори, а саме хор Школи Українознавства Учительської Громади під управою п-і Филипович і хор Школи Українознавства при парафії св Покрови. За допомогою епідіяскопу висвітлено деякі картини Шевченка, які пояснювала п. Білинська. Шевченківський Концерт підготував Шкільний Відділ УККА, головно повною посвяти працею голови цього Відд. д-ра Юрія Мачука. Це вже другий рік відбувається молодече Свято в честь Шевченка і воно увійде напевно у традицію. Значення такого свята не лише патріотично - громадське, але й виховне. З того погляду оба свята в честь Т. Шевченка у Филаделфії — це організаційний успіх місцевої української громади, яка під проводом Філії УККА веде сконсолідовану громадську працю.

Крім офіційних, сказати б, святкувань відбулись святкування Шевченківських Роковин у Филаделфії місцевого характеру. Окремим Святом відзначили Шевченківські Роковини парафіяльні школи при Катедрі при вул. Френкліна і на Френкфорді, окремі святкування відбуваються у дільницевих клюбах. Теж і українські радіопрограми присвятили окремі авдиції Шевченківським Роковинам. Гарну Шевченківську програму мали ми нагоду почути на програмі адв. Т. Свистуна і його дружини.

Т.

Жіноцтво Вілмінґтону, Дел., при праці

26-го жовтня 1958 р. засновано у Вільмінґтоні, Дел. новий Відділ Союзу Українок Америки, який приняв ім'я „500 Героїнь". На основуючих Зборах вписалося до Відділу 23 членки. Сьогодні Відділ має 40 членок. Впродовж чотирьох місяців Відділ відбув чотири рази Ширші Сходини всіх членок, крім того відбуто п'ять засідань Управи. На Основ. Зборах вибрано Управу в такому складі: п-і Ольга Гарванко — голова; Софія Цибак — містоголова, Ірина Щерба — секретарка; Катерина Гусак — касієрка; Ліда Гарванко — реф. сусп. опіки і Лідія Матвійків — імпрезова рефер.

Зараз по зорганізованні — жіноцтво, під вмілим проводом пані Гарванкової взялося з запалом до праці. Найперше переведено збірку вживаного одягу та вислано 18 пакунків (понад 500 фунтів одягу) для лемків і українських студентів в Польщі, в листопаді 1958 р. Вже одержано кілька листів з подякою за згадані пакунки.

В грудні відбуто Святочні Сходини для вшанування св. пам'яті Митрополита Андрея Шептицького з рефератом пана Степана Матвійкова.

Влаштовано теж Чайний Вечір в день св. Андрея. Для дітей уряджено свято св. Миколая з відповідною сценкою і роздачею пакунків.

В січні 1959 р. членки Відділу СУА ходили щедрувати на устаткування для нашої церкви св. о. Миколая, також брали участь, враз з іншими товариствами при парохії, в підготовці Просфори і Парохіяльного Балю. Відділ СУА брав теж активну участь в підготові Свята Державности 22-го Січня і представниця СУА — секретарка Відділу — входила в склад Делеґації, яка напередодні 22-го Січня ходила до губернатора стейту і посадника міста в справі проголошення Українського Дня.

В січні Відділ СУА улаштував з успіхом Ялинку - Забаву для дітей, на якій дітвора при співі коляд, пісень та забав під проводом пань Союзанок культурно і весело провела час.

Останньою імпрезою Відділу СУА було Свято Героїнь у 35-ті Роковини смерти Ольги Басараб, яке відбулось 1-го березня 1959 р. Свято пройшло з повним успіхом. Започатковано його Панахидою, яку відправив в год. 5-ій по полудні парох Всеч. о. Ст. Готра в церкві св. Миколая, в присутності членок СУА та великого числа парохіян. Потім в парохіяльній залі відбулася святочна Академія. Сценка була удекорована портретом Ольги Басараб, вишивками і цвітами. Свято відкрила імпрезова референтка п-і М. Матвійків та попросила присутніх повстанням з місць і однохвилинною мовчанкою вшанувати пам'ять поляглих. Програму започаткував хор СУА під проводом п. Ярослава Кушніра, місцевого диригента — відспіванням гимну Союзу Українок. Пані О. Гарванко відчитала реферат про Ольгу Басараб та згадала в ньому теж і ряд інших жінок-героїнь, що боролися і життя своє віддали на жертівник Батьківщини. На дальшу програму склалися пісні „Горе тій чайці" і „Ой впав стрілець" у виконанні хору СУА, дві деклямації, які виголосили п-і Ліда Гарванко „І може приведуть не раз прокляті дні" (Л. Українки) і п-і Ірина Щерба „Любіть Україну" (В. Сосюри). Ще раз виступив хор СУА з піснею „Заграви блиском" і на закінчення дано інсценізацію „Ольга Басараб в тюрмі" у виконанні п-і Лади Гусар. Слід відмітити, що дуже ефектовною була декорація для цієї інсценізації, яку підготовила п-і Л. Гарванко. Свято закінчено відспіванням „Не пора".

І. Щ.

ПОДЯКА

З невимовною вдячністю цією дорогою складаю щиру подяку всім Тим, що в дні смутку, жалоби й мойого пригноблення, по втраті НАЙДОРОЖЧОЇ МАМИ,

Юстини Р. САВКА

приходили до мене зі співчуттям, порадою та щиросердечною допомогою ближчій і дальшій родині, односельчанам, приятелям і знайомим.

Не можу знайти слів подяки для братаниці Соні Микитки за її щиру і безкорисну опіку під час перебування Мами в шпиталі через три тижні, неопустивши ні одного дня, щоб не відвідати її. Вона одинока зі мною була присутня в останній хвилині смерти, та на її руках Мама померла. Від тої хвилини всі турботи вона перебрала аж до кінця похорону. Не меншу подяку складаю її мужові Іванові.

Щиро дякую Марії й Михайлові Слободян, що ніколи не опускали нас та все приходили з поміччю.

Щиро дякую за вислови співчуття: І. Б. Слободянові і дружині Анні, П. Наконечному, П. Грабареві і дружині Юлії, О. Подолякові, пані А. Ратич і родині, Мері Олтман, Меймі Волтер з мужом, Анні Олтман, К. Олтман, Анні Олтман-Париляк, Д. В. Гусарі.

Щиро дякую всім тим, що зложили вінки і квіти на могилу Мами:

Соні і Іванові Микитка.
Михайлові, Марії і дітям Соні і Вірі Слободян.
Катерині Хмільовській, дочці Марієнні й зятеві Романові Федишин.
Іванові Б. й Анні Слободян.
Марії Грабар і родині з Флориди.
Анні і Теодорові Наконечний з Флориди.
Мері Олтман і Валтер з родиною з Джемейки.
18-му Відділові С.У.А. з Джемейки, який крім квітів, передав ще поміч фінансову та $5.00 на Службу Божу за Покійну їх членкиню.
Д. Олені Валох.
Любомирові і дружині Анні Ратич.
Джов, Боб, Дік брати Канусо.
Анні П. Ле-Віін і родині.

Зокрема щиро дякую Всечесному о. В. Танчакові за відправлення всіх похоронних обрядів та що за його старанням покликано дяка п. Демчишина, якому також щиро дякую. Рівнож дякую за щирі слова потіхи і розради висказані підчас похорону та поминків. Дякую всім тим, що дали на Службу Божу. Дякую всім тим, що прийшли в останнє попрощати Найдорожчу Маму та відпровадити на вічний спочинок на цвинтар св. Петра в Ню Бронсвік.

Спи спокійно наша Найдорожча Мамо! Хай земля буде Тобі легкою. Я про Тебе не забуду.

Син ПАВЛО.

НАБІР ОРҐАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ

У зв'язку з ювілейною кампанією УНСоюзу за приєднання нових членів у своє 65-річчя, Екзекутива УНСоюзу проголошує набір нових організаторів, постійних і часових, місцевих і крайових, на дуже корисних умовинах, не гірших, а часто кращих за ті, що їх пропонують інші забезпеченеві компанії. Крім заплати за кожного приєднаного члена, яка збільшається залежно від числа забезпечених і суми забезпечення, організатори одержують винагороду, згідно з домовленням. Крім організаторів, які присвятили б УНСоюзові ввесь свій час, працюючи на професійній базі, побажаними є також організатори, які працювали б тільки в часі вільнім від іншої праці, що ніяк не виключає дуже поважних заробітків. Організаційна праця для УНСоюзу дає виїмкові можливості додаткового, легкого заробітку для осіб, які є на пенсії.

Зголошуватися на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
81-83 Grand Street — Jersey City 3, N. J.

Роковини 22-го січня у Фінікс, Арізона

Невелика громада українців у Фініксі, Арізона, організувала в 1955 році товариство „Народний Дім". Це товариство перші роки працювало якслід — відбувалися віча, пікніки, шанувалися національні свята і т. п., але опісля з різних причин занепало. Тепер з ініціятиви гуртка свідомих і енерґійних українців, 8-го лютого ц. р. поновилася ця організація, а вже 22-го лютого влаштували Свято Державности і Соборности, на яке прибуло 120 українських душ — представників усіх соборних земель України. 120 душ на святі — це прямо чудо... і мабуть не тільки в Фініксі.

З ентузіязмом зустріли присутні старшин Української Армії — учасників визвольних змагань і зокрема Зимових походів, — полковника Ю. Тіссаревського, сотників Безсонова і Кузева і обрали їх до почесної президії свята. Наш гість, п. Каленик Лисюк, директор Українського Музею, колишній старшина Української Армії приїхав спеціяльно з Каліфорнії на це свято, не жаліючи ні часу, ні грошей. Його доповідь на святі Державности і Соборности була змістовна, патріотична і зрозуміла всім учасникам свята.

Реферат англійською мовою виголосив наш молодий адвокат п. Калина, щоб значення цього свята було зрозуміле всім, навіть і не-українцям. Зі спогадами про визвольні змагання виступив сотник Української Армії п. Кузів. Деклямації, спів хору, та спів українських пісень вірменською співачкою Галиною Домбровською прикрашували це свято. Воно показало, що при охоті і бажанні, навіть в такому, як Фінікс, місті можна гідно влаштувати українське свято.

Ми горді з цього свята, а в березні влаштовуємо свято Шевченка. На святі буде присутній наш український соловій, керівник Капелі Бандуристів — Григорій Китастий.

П. Чорний

У МЮНХЕНІ ВІДБУВСЯ ДЕСЯТИЙ З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У НІМЕЧЧИНІ

Мюнхен. — Дня 22-го лютого ц. р. відбувся тут під проводом Б. Пителя, як предсідника, Х-ий Загальний З'їзд Союзу Українських Студентів у Німеччині. З'їзд вітали доц. Д. Пеленський від КоДУС-у й УТГІ і проф. д-р Юрій Студинський від ЦПУЕН і Сенату УВУ. Крім того наспіли деякі письмові привіти. Загальний З'їзд вислухав звіту уступаючої Управи Союзу і після дискусії одобрив її діяльність й уділив абсолюторію всім членам Управи. За діяльність Управи СУСН звітував В. Кальваровський. Нову Управу Союзу обрано в такому складі: Б. Питель (Гайдельберґ) — голова; д-р П. Горбань (Мюнхен) — заступ. голови; Д. Пестрак (Гайдельберґ) — секретар; А. Остапчук (Гайдельберґ) — міжнародні зв'язки; В. Фірак (Мюнхен) — студійні та суспільні справи; Н. Царинник (Мюнхен) — культурно - освітні справи; Я. Ващенко (Мюнхен) — фінанси. До Контрольної Комісії обрані: В. Кальваровський (Мюнхен) — голова; І. Савченко і В. Зброжик (Мюнхен) — члени. До Товариського Суду: І. Чорній (Мюнхен) — голова; В. М'ялковський і І. Дзятик (Мюнхен) — члени.

Учасники Загального З'їзду звернулися до нової Управи з пропозицією закликати членів СУСН-и взяти активну участь у громадському житті а зокрема сприяти вихованню української підростаючої молоді. Осідок СУСН-и і надалі залишається в Мюнхені. Адреси:

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВП. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 26.

Д-р Я. Рожанковський, Бостон	$ 5.00	В. Ніцук, Балтімор	1.00
Д-р Г. Чвартацький, Йонкерс	4.75	І. Повх, Централ Фолс	1.00
В. Дідик, Дітройт	4.00	С. Пригода, Нюарк	1.00
І. Попович, Бінґгемтон	4.00	Н. Пек, Бронкс	1.00
А. Малиш, Лейквуд	4.00	Ф. Польовий, Бейон	1.00
Н. Козбур, Клівленд	4.00	П. Онишко, Голсопл	1.00
С. Гашин, Бетлегем	4.00	М. Гавриленко, Колінґдейл	1.00
М. Хомяк, Филаделфія	4.00	И. Гуцуляк, Балтімор	1.00
М. Гулиґроцький, Амстердам	4.00	Я. Головчак, Джерзі Сіті	1.00
М. Токаревич, Шикаґо	4.00	І. Грицик, Стетен Айленд	1.00
о. І. Савчук, Филаделфія	4.00	А. Галь, Монессен	1.00
О. Задубера, Нортгемптон	4.00	С. Брудний, Боффало	1.00
С. Патроник, Алтуна	3.00	І. Белей, Филаделфія	1.00
Д-р Б. Шебунчак, Джерзі С.	3.00	Ю. Барбарний, Шикаґо	1.00
А. Дзямба, Олбані	3.00	Я. Букачевський, Бронкс	1.00
І. Бурбела, Байон	3.00	А. Бойчук, Гейзлетон	1.00
Г. Матіяш, Нюарк	3.00	І. Благітка, Лашін	1.00
В. Іваночко, Ню Йорк	2.00	С. Чернявський, Обурн	1.00
Н. Брухаль, Бруклин	2.00	М. Челядин, Стет. Ай.	1.00
Н. Шайнок, Фенікс	2.00	С. Хандога, Бронкс	1.00
Т. Кашока, Леґгорн	2.00	Г. Дроздовський, Ню Йорк	1.00
О. Левицький, Вудгевен	2.00	Л. Дума, Джерзі Сіті	1.00
І. Лопушанський, Дітройт	2.00	Е. Дудко, Савтпорт	1.00
І. Музика, Филаделфія	2.00	А. Дякун, Боффало	1.00
І. Піцюра, Торонто	2.00	Т. Давиденко, Ню Йорк	1.00
О. Ян, Филаделфія	2.00	К. Віщик, Клівленд	1.00
П. Почтар, Ню Гейвен	2.00	А. Везера, Йонкерс	1.00
Н. Яремко, Геленвіл	2.00	Ю. Савдик, Монтреал	1.00
П. Яворський, Ганнібаль	2.00	Д. Телезин, Ню Йорк	1.00
М. Гумен, Джерзі Сіті	2.00	М. Тимчишин, Ню Брітейн	1.00
В. Боднарчук, Віндсор	2.00	Г. Ільницький, Луісвіл	1.00
М. Дудич, Шикаґо	2.00	І. Удич, Трой	1.00
Н. Добрянський, Ню Йорк	2.00	І. Винник, Ню Йорк	1.00
Г. Флис, Гарден Сіті	2.00	І. Витіш, Честер	1.00
І. Тулик, Рачестер	2.00	С. Секрета, Ню Йорк	1.00
С. Сасовський, Петерсон	2.00	Ф. Самохвал, Ню Йорк	1.00
А. Шулінський, Вудсайд	2.00	М. Шипра, Сіварен	1.00
Г. Співак, Шикаґо	2.00	І. Шестак, Росфорд	1.00
І. Нагребецький, Рачестер	2.00	С. Слободян, Филаделфія	1.00
Д-р Б. Недільський, Ліма	2.00	Д-р Я. Пастернак, Торонто	1.00
І. Олійник, Шикаґо	2.00	І. Сабат, Лейк Ворт	1.00
П. Яворський, Гомер Сіті	2.00	С. Петренко, Ст. Пол	1.00
П. Яців, Лорейн	2.00	В. Петрук, Парма	1.00
П. Емхе, Балтімор	2.00	І. Ракочий, Коговс	1.00
Б. Зелінський, Балтімор	2.00	М. Ремський, Ню Гейвен	1.00
І. Яворський, Ірвінґтон	2.00	М. Савчак, Клівленд	1.00
А. Білецька, С. Плейнфілд	2.00	В. Саюк, Нортгемптон	1.00
А. Гула, Торонто	2.00	В. Шимко, Бруклин	1.00
М. Мороз, Ню Йорк	2.00	П. Степучин, Полос Парк	1.00
П. Андрущак, Мінеаполіс	2.00	С. Саніцький, Мейплвуд	1.00
А. Федюк, Портленд	2.00	А. Середа, Асторія	1.00
І. Мацаляк, Бетлегем	2.00	А. Смей, Сеймор	1.00
І. Ліщинський, Шикаґо	2.00	І. Сінґура, Асторія	1.00
П. Брезден, Вілтон	2.00	Я. Смоляк, Обурн	1.00
Т. Кош, Филаделфія	2.00	Р. Остапчук, Рачестер	1.00
Д-р М. Долинський, Нюарк	2.00	М. Оберишин, Нюарк	1.00
А. Васюта, Филаделфія	2.00	М. Прокопюк, Мінеаполіс	1.00
М. Лупинець, Торонто	2.00	А. Ґадз, Вернон	1.00
М. Калавур, Ст. Енс	2.00	Л. Базаріцький, Ліберті	1.00
І. Моцко, Балтімор	2.00	І. Урбан, Вотерліт	1.00
П. Жарський, Джерзі Сіті	2.00	К. Астраб, Пікскіл	1.00
В. Хміль, Гемтремк	1.25	С. Тимяк, Мейплевуд	1.00
В. Захарків, Балтімор	1.00	І. Нова, Бруклин	1.00
Ф. Савчук, Флашінґ	1.00	М. Василик, Ню Йорк	1.00
С. Кричковський, Потакет	1.00	П. Завадський, Мідл Віл.	1.00
М. Кривулич, Амстердам	1.00	О. Ревеґа, Ню Йорк	1.00
В. Летсин, Овіґо	1.00	М. Калинич, Виандот	1.00
В. Карбовнічак, Сиракюз	1.00	М. Кульчицький, Шикаґо	1.00
Д-р Г. Мельникович, Спрінґ Валей	1.00	І. Шемберко, Мілфорд	1.00
Х. Марценюк, Шикаґо	1.00	А. Корнієнко, Рачестер	1.00
П. Малицький, Мідл Віл.	1.00	І. Дубей, Нюарк	1.00
Н. Максимчук, Гаверфорд	1.00	В. Лавриненко, Бріджпорт	1.00
В. Миронюк, Флашінґ	1.00	Разом	$ 238.00
В. Марців, Бурґетставн	1.00	Раніше проголошено	$ 6,404.56
		Разом	$ 6,642.56

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ — ЦЕ СУТО ДЕМОКРАТИЧНА УКРАЇНСЬКА БРАТСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ. СТАТИ ЇЇ ЧЛЕНОМ, — ЦЕ НЕ ТІЛЬКИ ЗАБЕЗПЕЧИТИ СЕБЕ І ВАШИХ РІДНИХ МАТЕРІЯЛЬНО. ЦЕ ЗНАЧИТЬ БУТИ СПІВВЛАСНИКОМ ЙОГО НАДБАНЬ І ВИБИРАТИ, ЧИ БУТИ ВИБРАНИМ В ЙОГО КЕРІВНІ ОРГАНИ.

ОУП „Слово" відзначає 70-річчя письменника О. Кобця (Варавви)

В суботу 28 березня 1959 року о 6 годині вечора, в залі Українського Інституту Америки відбудеться літературний вечір Олексія Кобця (Варавви). Вечір влаштовує Об'єднання Українських Письменників „Слово" з нагоди 70-ліття життя і 50-ліття літературної діяльности. Співробітник з 1912 року „Ради", „Двону", „Літературно-Наукового Вістника", „Нової Громади", „Вісника Союзу Визволення України", „Сільського Господаря" і багатьох інших. О. Кобець був автором багатьох збірок поезій („Ряст", „Під чужим небом" та ін.), драматичних етюдів („У Тарасову ніч" та ін.), більших прозових творів („Записки полоненого"), фейлетонів, нарисів і численних перекладів поетичних і прозових творів. Широко відомий нашій дітворі своїми гарними поезіями, друкованими у „Веселці", „Свободі", в журналі „Наше Життя", а нашим пластунам з давніх часів своєю бадьорою національно-патріотичною піснею „Від синього Дону до сивих Карпат", музику до якої написав Михайло Гайворонський.

ЗНАЙДЕНО ЦІННІ МАТЕРІЯЛИ БІБЛІЙНОГО ХАРАКТЕРУ

Рим. — Папа Іван XXIII зацікавився знахідками в глибокій *підземній крипті* під престолом в базиліці св. Петра, де за переказом, мав бути похоронений святий Петро. Студії над старовинними епіграфами від років веде професорка університету в Римі Марґарита Гардуччі. Вона твердить, що знайдені епіграфи, з них частинно символічні гієроґліфи й рисунки, походять з кругло 160 р. по Христі. Водночас західня преса широко коментує знахідку старовинного документу, прозван. „Євангелієм св. Томи", на терені Єгипту. Він вміщає 114 висловів, що їх приписують самому Ісусові. Аналізою цієї знахідки займається французький учений німецького роду д-р Оскар Кульман з паризької Сорбонни.

ПОМЕРЛА ВДОВА ПО АНТОНОВІ ЧЕХОВУ

Москва. — В минулу неділю 22 ц. м. померла, за повідомленням московського радія, Ольга Кніппер-Чехова, вдова по одному з найвидатніших російських письменників Антонові Чехову, у віці 88 років. Вона пережила свого чоловіка на цілих 55 років, бо Чехов помер у році виставлення вперце його „Вишневого саду", в 1904 році. Ольга Чехова належала до першого акторського ансамблю відкритого в 1898 році Художественного Театру в Москві під дирекцією Немировича - Данченка. Вона мала титул „народного артиста" і дістала Сталінську нагороду за заслуги для театру.

КОСТІ ГЕТЬМАНА МАЗЕПИ

(Закінчення зі стор. 2)

Кірілов, коли населення підтвердило йому, що справді кості гетьмана тут були поховані, викопав їх і повіз до Бендер. Але Комісії вже не було, — вона виїхала, не докінчивши розкопів. Кірілов, не маючи де подіти кості, склав їх до скрині і заховав на горищі свого дому у Бендерах.

Розкопавши могилу у Волонтирах, Кірілов нібито не знайшов усіх костей, тільки череп, кості рук і ніг. Бракувало хребта, ребер, пальців. Кості переховувались аж до 1925 року на горищі дому Кірілова, що стоїть на Пушкінській вул., другий з правого боку, коли йти до Префектури (кол. Земства) від головної вулиці (Страда Реґіна Марія).

1925 року румунська поліція безпеки (сеґуранца), довідавшись про кості гетьмана в приватному домі, забрала їх і перенесла до Генеральної Сеґуранци в Букарешті, де й треба шукати слідів."

На цьому оповідання Степана Івановича кінчається.

Отже, не знали спокою кості гетьмана України Івана Мазепи. Охочекомонні козаки не виконали наказу росіян, не вкинули до Дунаю останків гетьмана, а поховали їх в козацькому селі, в церковній ограді.

Коли знову російська комісія натрапила на слід похорону, то поспішила надіслати станового пристава, щоб викопав їх. Але починалися воєнні події, і комісія виїхала з прикордонного краю. Кості знайшли новий притулок на горищі в домі російського поліційного пристава, аж поки інша поліція, на цей раз румунська, не забрала їх.

Ніби сумно звучить для нас ця історія. Великий гетьман помер на чужині, могилу його розбили, розкопали, сплюндрували. На протязі двох століть російська влада ретельно нищила всі сліди, всі портрети Мазепи, навіть церкви, побудовані гетьманом. Який то страшний був для неї дух і чин української державної незалежности! Не горда певність переможця, а страх наказував їй посилати поліційного пристава розкопувати могилу людини, що вмерла більше як двісті років перед тим.

Той самий страх, що залізною рукою стискав серце комісара з Московської области, коли він на чолі „продовольственного отряду" ступав на українську землю по пшеницю. Страх, що сидів на плечах у Постишева, коли він щулився, біґаючи Харківськими вулицями, під охороною здоровезного чекіста. Страх примушує і червоних володарів белькотати вже сорок років про „петлюрівщину" і про „український буржуазний націоналізм".

В Ню Йорку відбулися відбиванкові першенства СУАСТ-у

Ню Йорк. — В минулу суботу та неділю відбулася тут друга рунда відбиванкових змагань за першенство СУАСТ-Схід під проводом ланкового п. Романа Свистуна. Господарем змагань був відомий УВК „Плай", який, граючи в цих змаганнях поза конкурсом, переміг усіх включно з УСК'ом Ню Йорк у неофіційному фіналі з вислідом 2:0. — Офіційним першуном СУАСТ-Схід став УСК-Ню Йорк і він репрезентуватиме Схід у плянованих першенствах Української Спортової Централі Америки і Канади. УСК Ню Йорк був заступлений у цих змаганнях СУАСТ'у двома командами чоловіків та двома командами жінок. У відбиванці жінок першенство здобув УСТ Тризуб-Филаделфія, перемагаючи переконливо всіх суперників. Участь у першенствах відбиванки СУАСТ'у брали такі товариства: УСК-Ню Йорк (4 команди), УСТ Тризуб-Филаделфія (дві команди), УАСТ Беркут-Перт Амбой (2 команди), УСТ Довбуш-Ню Гейвен (3 команди), ВСК Ньоман та УВК Плай.

Большевицькі старшини займаються шпигунством в Західній Німеччині

Бонн. — Щойно тепер виявлено, що ще 1-го вересня мин. року американський полковник **Франк А. Кошарек** приловив на гарячому вчинку трьох совєтських старшин із т. зв. „зв'язкової місії" в Баден-Бадені, як вони накручували фільм з будинків радарної стації американського летунства недалеко французького кордону, заїхавши туди невеличким автом усупереч таблицям, що забороняли рух на тому обширі. Американський полковник заявив большевикам, що вони арештовані і казав їм помалу їхати в напрямку військової варти, сам ступаючи біля авта. Большевицький водій раптово скрутив авто, перевернув американського старшину й поранив його та втік. Не відомо, які наслідки мала та пригода. Часописи пригадують при цій нагоді, що большевики ще від останньої війни втримують по три „зв'язкові місії" в кожній із трьох колишніх західніх зон в Німеччині, а американці мають таку місію тільки у Потсдамі. Єдина практична ціль таких совєтських місій — тероризувати втікачів та збирати шпигунський матеріял.

● *Христя Зелінська*, студентка мистецької школи „Мур Інститют оф Арт" у Филаделфії, колишня учениця Української Мистецької Студії, одержала одну з трьох найвищих нагород у конкурсі на мистецькі афіші для виставки живих квітів, що відбудеться в днях 9 - 14 березня ц. р., у Комерційному Музею у Филаделфії. У конкурсі змагалося за нагороду 200 учасників.

● **32-річний Роберт Фостер** із Річмонду, Каліфорнія, встановив рекорд, перебувши під водою 13 хвилин і 42.5 секунди. Попередній рекорд був на 7.5 секунди коротший.

✝

Ділимося сумною вісткою
з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що по короткій і важкій недузі
дня 22-го березня 1959 року, упокоїлася в Бозі,
заосмотрена Найсвятішими Тайнами,

Марія з Юськевичів
КОЛОДІЙ

уродж. 25-го березня 1901 р. в Тернополі, Західня Україна, довголітній член Т-ва „Боян", Союзу Українок, Читальні „Просвіта", „Міщанського Братства" й інших громадських Установ у Тернополі, член-основниця Відділу Союзу Українок в Джерзі Ситі, член Т-ва „Самопоміч", Відділ в Джерзі Ситі.

ПОХОРОН відбудеться в СЕРЕДУ, дня 25-го БЕРЕЗНЯ 1959 р., в год. 10:30 рано, з пох. заведення І. Ковальчика (129 Grand Street, Jersey City), на кладовище Holy Cross Cemetery, North Arlington, N. J.

ПАРАСТАС — в ПОНЕДІЛОК і ВІВТОРОК, 22-го і 23-го БЕРЕЗНЯ 1959 р., в год. 7:30 вечора, в пох. заведенні І. Ковальчика.

Горем прибиті:

ФРАНЦ — муж
ОКСАНА — донька
ЮРІЙ — син
д-р О. КРАВЧЕНЮК — зять
СТЕФАНІЯ і ІЗИДОР — сестра і брат в Рідім Краю, згл. Німеччині
РУДАКЕВИЧІ, САЛЕВИЧІ, РУСИНКИ — родина

СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ, ВІДДІЛ 71 в ДЖЕРЗІ СИТІ

✝

з глибоким жалем повідомляє своїх Членів про несподівану смерть заслуженої Громадянки,

бл. п. Марії КОЛОДІЙ

трудящого Члена Управи.

Всіх Членів Товариства проситься взяти поголовну участь в Заупокійних Панахидах і Похоронах, які відбудуться в середу, дня 25-го березня 1959 р., з похоронної каплиці заведення І. Ковальчика — 129 Grand Street в Джерзі Ситі.

Вшановуючи пам'ять Покійної, замість квітів на могилу, СУА, Відділ 71, складає даток в сумі 20 дол. на Фонд „Мати і Дитина".

Управа СУА, Відділ 71

✝

Ділимося сумною вісткою
зРіднею, Приятелями і Громадянством,
що дня 21-го березня 1959 року,
по короткій, а важкій недузі, упокоївся в Бозі,
на 65-му році життя, заосмотрений Найсвятішими Тайнами, уроджений в Мокротині, пов. Жовква,
НАШ НАЙДОРОЖЧИЙ МУЖ і БАТЬКО,

бл. п. Стефан БРОДИК

хорунжий УГА, визначний суспільно-громадський діяч Жовківщини, голова філії УККА на Бруклині-Північ, член Українського Народного Союзу та багатьох інших суспільно-громадських Організацій.

ПАРАСТАС — в НЕДІЛЮ і ПОНЕДІЛОК, 22 і 23-го БЕРЕЗНЯ 1959 р., в год. 6:30 ввечорі, у пох. заведенні Garszva (Гаршва) 231 Bedford Ave. і 4 вул в Брукліні-Північ.

ПОХОРОН відбудеться у ВІВТОРОК, 24-го БЕРЕЗНЯ 1959 р., в год. 9:00 рано, з того ж похоронного заведення до греко-кат. церкви св. Духа при 160 5-та вул. в Брукліні-Північ, де відправиться Заупокійна Служба Божа, а опісля на цвинтар St. Charles, Long Island.

Важким горем прибиті:

Дружина — АННА
донька — ОЛЬГА

Корейські комуністи проти невтрального скринінґу втікачів в Японії

Женева. — До Женеви прибудуть представники північно-корейського Червоного Хреста для нарад із японським Червоним Хрестом у справі репатріяції корейців, які ще від останньої війни перебувають в Японії, здебільша вивезені туди японцями на примусові роботи, — до північної Кореї. Проте, погодившись на вислання до Женеви своєї делеґації для таких переговорів, північно-корейський Червоний Хрест, слухаючи очевидячки приказів свого комуністичного уряду, згори заявив, що він не погодиться на те, щоб Міжнародний Червоний Хрест допитував понад 600.000 корейських втікачів в Японії, хто з них хоче добровільно переїхати до північної Кореї під комуністичний режим. Північно-корейська делеґація хоче переговорювати виключно про технічні подробиці репатріяції, вважаючи, що всі корейці, які перебувають в Японії, мають вернутись до північної Кореї. Як відомо, проти цього найрішучіше виступає Корейська Республіка (південна Корея), від якої прибули вже до Женеви представники, що виступатимуть проти тієї репатріяції корейців, що їх самі корейці вважають примусовим засланням кількохсот тисяч нещасливих людей в комуністичну неволю.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співласниками 20-ти мільйонового майна організації!

ТАРЗАН, ч. 4229. В пастці.

Тарзан втікав зиґзаком, коли слон, похитуючися, біг за його п'ятами по рівнині . . .

Кмітливо він залишав вузький проміжок між ямами . . .

І Тантор, збочуючи гостро, щоб не впасти у відкриту яму,

просто попав у замасковану пастку для нього підготовану!